

Bulletin november 2023

‘Juwelen schitteren aan het hof van de tsaren’

Lezing door Karin Braamhorst, 14 november 2023

“Diamonds Are a Girl’s Best Friend” - dat gold zeker in Russische hofkringen in de negentiende en vroegetwintigste eeuw en niet alleen voor vrouwen. In tsaristisch Rusland konden ze er niet genoeg van krijgen.

Tijdens de lezing is er veel aandacht voor de fabelachtige collectie juwelen van museum De Hermitage in Sint-Petersburg. Een indrukwekkende verzameling die in de loop der eeuwen is uitgegroeid tot een heuse schatkamer met duizenden kostbaarheden. Daaronder zijn talloze persoonlijke bezittingen van de flamboyante, machtige tsarina’s zoals Elisabeth, Catharina de Grote en latere modebewuste tsarina’s. Een van de topstukken is het *Bloemenboeket van edelstenen* (1740–1750): een broche van tsarina Elisabeth met ruim 400 briljanten en meer dan 450 roosgeslepen diamanten, plus blauwe en gele saffieren, robijnen, topazen en smaragden.

Catharina de Grote bezat een persoonlijke juwelenkist, een onwaarschijnlijk rijk meesterwerk, drie kilo zwaar en bezaaid met bijna 400 kleurrijke edelstenen. Ook Anna Pavlovna (Paulowna), de ‘Nederlandse’ Romanov, koningin der Nederlanden tussen 1840 en 1849, bezat de nodige juwelen.

Lees verder op pagina 2

Aanvang lezing 20.00 uur, zaal open vanaf 19.30 uur, aanmelden niet nodig

Locatie: Scheppingskerk, Van Poelgeestlaan 2, 2352 TD Leiderdorp. Niet-leden betalen 8 euro p.p.

Naast de Romanovs waren er ook andere schatrijke adellijke families uit de negentiende en vroegtwintigste eeuw zoals de vorsten Joesoepov. Samen waren zij bepalend voor de (inter)nationale modetrends en zetten ze de fameuze juwelenhuizen - Cartier, Lalique, Tiffany en natuurlijk hofleverancier Fabergé - nog zichtbaarder op de kaart.

Kunsthistorica Karin Braamhorst begeeft zich op de meest uiteenlopende terreinen van de kunstgeschiedenis. Zij geeft lezingen voor diverse opdrachtgevers, geeft cursussen, rondleidingen en begeleidt reizen. Het liefst ontwikkelt zij innovatieve ideeën, die zij zorgvuldig uitwerkt tot concrete projecten. Zij vertelt verhalen van schoonheid en troost.

Als kunsthistorica onderzoekt zij al jaren prachtige beelden en verhalen van kunstenaars uit alle tijden. 'Kunst gaat over ons. Altijd.'

2. Komende lezingen en activiteiten

14 november 2023	'Juwelen schitteren aan het hof van de tsaren', door Karin Braamhorst
12 december 2023	'Muzikale Meesterstukken', door Cora Voogt-Hildering
9 januari 2024	'De oorsprong van het westerse theater', door Bart Vieveen
13 februari 2024	Informatie volgt
12 maart 2024	'Frans Hals, synoniem van de rake, losse toets en de gulle lach', door Krzysztof Dobrowolski-Onclin
6 en 7 april 2024	Amateur Kunstenaars Expositie in Atrium Gemeentehuis Leiderdorp
9 april 2024	'Bourgondische hertogen, pracht en praal', door Martijn Pieters
14 mei 2024	'Wandtapijten, reis door de eeuwen heen', door Sophie Tutelaers
11 juni 2024	Informatie volgt

3. Terugblik lezing 10 oktober door Valentijn Carbo:

Monumenten van Hendrick de Keyser, 500 jaar woongeschiedenis

De indeling van de huidige rijtjeshuizen verschilt eigenlijk niet zoveel van die van een Middeleeuws huis, vertelde Valentijn Carbo in een boeiende lezing. In Elburg bijv. staat een huis van Hendrick de Keyser uit de Middeleeuwen, waar men de ontwikkeling naar de huidige indeling van de huizen goed kan zien. Het woongedeelte is een grote ruimte (ook nu weer gebruikelijk), met hier nog een luikje in het dak om de rook van het vuur naar buiten te laten gaan.

Huizen waren oorspronkelijk van hout of leem, maar toen er stenen huizen kwamen werden aparte kamers mogelijk. De hoge kamers konden verlaagd worden d.m.v. een soort 'hangkamer', de verdieping. In de 16^e en 17^e eeuw ging men de kamers meer afwerken en versieren, altijd op een al bestaand onderdeel van de constructie, zoals wanden, kasten en plafonds. In de 18^e eeuw werd vervolgens de constructie weggewerkt, met name door behang, wandbespanning, lambrisering, stucwerk en beschilderingen, waardoor het aanzicht gladder en mooier werd. De vloer werd bedekt met tapijt of parket. De gang is ontstaan uit de ruimte die overbleef na het aanbrengen van kamers. In de 19^e eeuw werden in voorname huizen naast gewone deuren ook nepdeuren in de gang aangebracht om symmetrie te creëren (zoals in *Huys te Warmont*) en werden huizen steeds meer ingericht om te imponeren.

Na de 17^e eeuw kwam de rechte steektrap in zwang i.p.v. de spiltrap, mogelijk gemaakt door de lagere plafonds. In het midden van de 19^e eeuw werd het fornuis geïntroduceerd en kon de keuken kleiner worden, omdat niet langer open vuur nodig was. De wc kwam pas rond 1900, toen die aangesloten kon worden op de riolering, en geplaatst bij de voordeur van het huis, omdat de waterleiding daar binnenkomt.

De badkamer kwam pas later, in het begin van de 20^e eeuw, terwijl de wastafel nog vaak in de slaapkamers geplaatst werd, op de plaats van de lampetkan.

Vanaf toen is er meer standaardisatie gekomen met name voor deuren, ramen en deurklinken. Vanaf de jaren 50 van de vorige eeuw kwam de standaardkeuken in beeld, de Bruynzeelkeuken, in een aparte ruimte (verplicht in sociale woningbouw).

De doorzonwoning volgde snel daarna en vanaf de 70'er jaren verschijnt de open keuken weer: terug naar de Middeleeuwen!

De Vereniging Hendrick de Keyser (genoemd naar de 17^e-eeuwse bouwmeester Hendrick de Keyser) koopt huizen op, renoveert ze en verhuurt ze daarna, waarbij ze in de oorspronkelijke staat dienen te blijven. Doelstelling is om het stadsbeeld te handhaven. Van de ruim 450 panden die nu in haar bezit zijn zullen 35 huizen opengesteld worden voor publiek om de woonhuisontwikkeling te laten zien.

Lid worden van Vereniging Hendrick de Keyser

Na de interessante lezing bleken velen van u geïnteresseerd in een lidmaatschap van de vereniging. Een lidmaatschap is mogelijk vanaf 30 euro per jaar. Helaas had Valentijn Carbo geen inschrijfformulieren bij zich, maar informatie hierover en de mogelijkheid zich op te geven kunt u vinden op hun website [Hendrick de Keyser Monumenten](http://www.hendrickdekeysermonumenten.nl)